

Niech żyje rząd robotniczy i włościański!

Warunki Prenumeraty.

w Warszawie z odnośnieniem miesięcznie Zł. 4.—
bez odnośnienia „ 350
na prowincji miesięczn. „ 4.—
Zagranicą „ 6.—
Za zmianę adresu 50 groszy

Redakcja przyjmuje interesantów od 1 — 2 po poł. Za zwrot rękopisów redakcja nie odpowiada.

Administracja czynna od 9 do 5 bez przerwy. Kasa czynna od 11 do 1. Rachunki płatne w środy.

Telef. Redakcji 176-70. Adm. 120-13.

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

Ceny ogłoszeń:

Ogłoszenia w tekście (przed kron.) 25 groszy
nekrologi 10 „
zwyczajne 15 „
drobne za jeden wyraz 10 „
Ceny ogłoszeń należy rozumieć za wiersz wysokości 1 milimetra

Dla poszukujących pracy 50% rabatu
Ogłoszenia w № niedziel. o 25% drożej
Fantazyjne i tabele (bilanse) 50% „

Ogłoszenia przyjęte po zamknięciu Administracji o 10% drożej
Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Redakcja i Admin. Warecka 7
Konto czekowe P. K. O. Nr. 175.

Numer pojedynczy 15 groszy.

Posiedzenie Egzekutywy Międzynarodówki.

W posiedzeniu Egzekutywy Międzynarodówki Socjalistycznej w Paryżu w dn. 9 i 10 b. m. pod przewodnictwem tow. Vanderveldego, wzięli udział towarzysze: Henderson, Cramp i Allen (Anglia), Crispin, Herm. Müller i Wels (Niemcy), Bracke, Longuet, Renaudel i Blum (Francja), de Brouckere i Vandervelde (Belgia), Andersen (Danja), Engberg i Lindstrom (Szwecja), Vlieggen (Holandia), Bauer (Austria), Treves (Włochy), Niedzialkowski i Kruk (Polska), Soukup i Czech (Czechosłowacja), Abramowicz i Suchomlin (Rosja), Ceretelli (Gruzja), Saborit (Hiszpania), Peyer (Węgry), Etchegoin (Argentyna), Bezpałko (Ukraina), Isahakianc (Armenia), Jarblum (Palestyna), Szende (emigracja węgierska), Adelaïda Popp (Socjalistyczny Komitet Kobiec).

Głównym przedmiotem obrad była sprawa kongresu międzynarodowego, jego przygotowania i porządku dziennego. Kongres rozpocznie się 22 sierpnia i odbędzie się we Francji. Miejsce wyznaczy partja francuska. Porządek dzienny kongresu, uchwalył jednomyślnie, obejmuje:

- 1) Międzynarodowa socjalistyczna polityka pokojowa: a) Międzynarodówka a zagadnienia bezpieczeństwa i rozbrojenia, b) walka klasy robotniczej przeciwko niebezpieczeństwu wojennym.
- 2) Warunki życia klasy robotniczej a bezrobocie.
- 3) Konwencja waszyngtońska a 8-godz. dzień roboczy.
- 4) Sprawozdanie i wnioski Międzynarodowej Konferencji Kobiet.
- 5) Organizacja i system składek.
- 6) Różne.

21 sierpnia odbędzie się międzynarodowa Konferencja Kobiet Socjalistycznych, której porządek dzienny określi komitet kobiecy. W konferencji tej mogą wziąć udział tylko członkowie partji, należących do Międzynarodówki.

Podczas kongresu odbędzie się konferencja delegatów zainteresowanych krajów w sprawie rolnej.

Dla zapoczątkowania dyskusji w sprawie mniejszości narodowych wybrana została komisja z 3 członków, która zaprosi jako rzeczoznawców, przedstawicieli partji socjalistycznych, zainteresowanych w tej sprawie.

Sprawa pokoju i walki z niebezpieczeństwem nowych wojen zajmie Iwiaz część obrad kongresu. Dyskusje zagają 4 referaty: 1) o zagadnieniach Ligi Narodów, układów bezpieczeństwa i rozbrojenia, 2) o zagadnieniach polityki na zachodzie Europy, 3) o niebezpieczeństwach wojennych na wschodzie Europy, 4) o polityce Ameryki i Japonii, o zagadnieniach pokoju na Wielkim Oceanie. Osia dyskusji będzie, rzecz zrozumiała, Protokół Genewski. Otóż Egzekutywa stanęła jednomyślnie za Protokółem i wzywa wszystkie partje socjalistyczne do energicznej akcji propagandowej na rzecz Protokołu i zatwierdzenia go przez parlamenty. Jednomyślnie uchwały paryskiej jest o tyle pocieszająca że na posiedzeniu Egzekutywy w styczniu r. b. delegacja angielska nie głosowała za Protokółem. Obecnie delegacja angielska pod wodzą tow. Hendersona stanęła bez zastrzeżeń na gruncie uchwały styczeniowej. Uchwalono też wysłać delegację Międzynarodówki na 6-te Zgromadzenie Ligi Narodów, by uchwałą Egzekutywy tem większą nadać wagę.

W Paryżu omawiano też obszernie sprawę niemieckiego projektu paktu bezpieczeństwa. Polecono Sekretarjatowi Międzynarodówki zwołać Zarząd i osobną konferencję partji zainteresowanych bezpośrednio krajów, gdy sprawa ta będzie roztrącana przez poszczególne partje.

Pozatem Egzekutywa zajęła się wydaniami bułgarskimi. Uchwalono rezolucję, potępiającą politykę teroru, stosowaną przez rząd Cankowa, oraz wszelkie akcje zzewnątrz, zmierzające do utrwalenia na Bałkanach systemu gwałtów i teroru, stanu niepokoju i anarchji. Egzekutywa solidaryzuje się z taktyką socjalistów bułgarskich. Aby dać im wytyczne do dalszej akcji i poprzeć ich w walce z rządem i komunizmem, ma być zwołana do Pragi konferencja bałkańskich partji socjalistycznych, a oprócz tego komisja w składzie tow. Vanderveldego, Shawa i Fr. Adlera ma złożyć raport na miejscu stosunki bułgarskie i złożyć raport na kongresie.

W sprawie zatwierdzenia konwencji waszyngtońskiej Egzekutywa zwraca się szczególnie do partji socjalistycznych Anglii, Niemiec i Francji z wezwaniem o energiczną akcję na rzecz zatwierdzenia konwencji waszyngtońskiej. Egzekutywa jest jednakże zdania, że sprawa ta musi być przedmiotem wielkiej akcji klasy robotniczej we wszystkich krajach, co do której należy się też porozumieć z Międzynarodówką Amsterdamską.

Wreszcie Egzekutywa wypowiedziała

się w sprawie rządów socjalistycznych w państwach kapitalistycznych. Rezolucja w tym przedmiocie opiewa, że Międzynarodówka Socjalistyczna, założona w Hamburgu, musi nanowo określić swe stanowisko we wszystkich sprawach zasadniczych, dotyczących ruchu robotniczego. Jest to rzecz trudna ze względu na zmienione warunki powojenne i tylko stopniowo można będzie rozwiązać wszystkie wyłaniające się tu zagadnienia. Egzekutywa wzywa poszczególne partje, by w memorjalach wypowiedziały swój sąd w sprawie sprawowania rządów przez socjalistów w ustroju kapitalistycznym, lub też omówiły ją na kongresach partyjnych. Szczególnie socjaliści krajów, w których są u władzy, winni zdać sprawę ze swych doświadczeń. Cały zbrany materiał posłuży za podstawę do rozstrzygnięcia sprawy na platformie Międzynarodówki.

Egzekutywa otrzymała list od tow. Troelstry, przywódcy ruchu socjalistycznego w Holandji, zawiadamiający o złożeniu mandatu członka Egzekutywy i usunięciu się z życia politycznego z powodu choroby. W odpowiedzi na ten list Egzekutywa wysłała tow. Troelstrze pismo, wyrażające żal z powodu jego choroby, zmuszającej go wystąpić z szeregu czynnych polityków socjalistycznych i podkreślające zasługi jego dla ruchu robotniczego Holandji i Międzynarodówki.

Katastrofalny kryzys w przemyśle węglowym w Czechosłowacji.

(Kor. własna).

Mor. Ostrawa, 15 maja 1925.

Już od dwóch lat daje się we znaki kryzys w przemyśle górniczym w Czechosłowacji. Tylko z trudem organizacje górnicze potrafiły utrzymać wywalczone po przewrocie politycznym udogodnienia, zagwarantowane ustawami oraz umowami zbiorowemi w poszczególnych zagłębiach. Stosunki jednak pogarszają się z dnia na dzień, ale kryzys w górnictwie nie jest specjalnym zjawiskiem w Czechosłowacji. Przesilenie panuje w tej gałęzi przemysłu w całej Europie. Objęło ono nawet takie Państwa, które nigdy kryzysu w znaczniejszej mierze nie odczuwały. I tak widzimy np. że w Anglii, gdzie przemysł górniczy zatrudnia największą ilość górników całej Europy zachodniej, przystąpiono już do redukcji załóg i wydalono w ostatnich miesiącach blisko 100.000 robotników z górnictwa. Tak samo przemysł niemiecki walczy z kryzysem zbytu na węgiel i wydalano na poszczególnych kopalniach nawet po 1000 ludzi naraz. W Polsce nie jest o wiele lepiej, jeżeli zważymy, że od Nowego Roku według doniesień prasy i urzędów statystycznych, wyjechało przeszło 17.000 górników i hutników do Francji za chlebem.

Skutki niebываłego kryzysu są fatalne. Od szeregu miesięcy pracuje się np. w zagłębiu ostrawsko - karwińskim tylko 4 a nawet 3 dniówki tygodniowo. Chociaż zarobki górników są cokolwiek wyższe od robotników innych gałęzi przemysłu, to przecież, jeżeli się policzy rzeczywiście pracowane dni w tygodniu, to zarobek górników tutejszych jest znikomym. Górnik wykwalifikowany za 14 dni zarabia 200 a najwyżej 300 Kcz. Z tego rodzina żyć nie potrafi, tembardziej, że z tego jeszcze potrąca się dosyć znaczne kwoty na ubezpieczenie dla chorych i prowizyjne (na starość).

To też ogólna nędza zapanowała pomiędzy rodzinami górniczymi. Tych niezadowolonych i smutnych objawów chwycili się

komuniści, aby wypędzić górników do beznadziejnego strajku, aby jeszcze powiększyć nędzę tych biedaków w myśl zasady: „im gorzej, tem lepiej...” Wielka część górników poszła im na lep i górnicy przestralikowali 7 dni. Nietylko, że stracili 7 dniówek, ale stracili ponadto urlopy, czyli stracili około 300 Kcz., które im baroni węgłowi potracili.

Na dobitkę zleżo zarządy kopalń zaraz po strajku zaczęły masowo wydalac robotników z pracy. Wydalono po 15 kwietnia b. r. w zagłębiu ostrawsko - karwińskim 2.500 górników, w tym 570 Polaków, nie mających jeszcze dotychczas przynależności państwowej. Pomiedzy tą liczbą znajduje się 247 górników, którzy pracowali w Karwinie na szybach a mieszkali na terenie republiki polskiej a to na pograniczu koło czeskiego i polskiego Cieszyna. Ale nie dosyć na tem. Nastąpił drugi etap wydalania, który wynosi 4.000 górników. Pomiedzy tymi znajduje się około 1000 Polaków, nie mających przynależności państwowej, którzy będą zmuszeni wyemigrowac do Polski, albowiem tutaj, będąc traktowani jako cudzoziemcy, stanowczo innej pracy nie znajdą. Koło Mor. Ostrawy samej mamy zatrudnionych jeszcze 5.000 rodzin polskich w górnictwie, na Śląsku zaś jest ich jeszcze conajmniej 16.000. Wszystkich ich ma się powoli wyrugowac z pracy.

Wydaleni z pracy górnicy polscy, nie mający prawa przynależności czechosłowackiej, znajdują się w nadzwyczaj ciężkim położeniu. Sprawa bowiem stoi tak, że o ile praca będzie, to w pierwszym rzędzie będą przyjmowani tylko robotnicy, którzy są obywatelami czechosłowackimi. Górnicy polscy, o ile są w wieku 55 lat a przerobili na kopalniach 30 lat lub którzy są w wieku 60 lat a przerobili conajmniej 15 lat, otrzymają z kasy brackiej zaopatrzenie na starość od trzech do czterech tysięcy koron rocznie bez przeglądu lekarskiego. Wszyscy inni, którzy jeszcze nie nabyli praw do prowizji (zaopatrzenia), według u-

W dzisiejszym numerze:

- POSIEDZENIE EGZEKUTYWY MIĘDZYNARODÓWKI
- KRYZYS WĘGLOWY W CZECHACH I WYDALANIE ROB. POLSKICH. (kor. wł.)
- BIUROKRACJA DEPCE USTAWY, N. D. A BANK POLSKI.
- ODCZYT MINISTRA ESTONSKIEGO, TOW. ASTA.
- SAMOBÓJSTWO UCZENICY.
- POUFNE OBRADY KOMITETU KRESOWEGO RADY MIN. P. ST. GRABSKI BRONICHEDERÓW.
- SENAT POZWALA KONFISKOWAC INTERPELACJE SENATORÓW!
- TELEGRAFIŚCI (SZKIC Z HYGIENY PRACY).
- ODCINEK: Ludwik Śledziński. WSPOMNIENIA OPATÓW i WYSOKI MAZOWIECK. (Ciąg dalszy).

stawy o kasach brackich muszą się poddać oględzinom lekarskim i otrzymają zaopatrzenie inwalidzkie tylko wtedy, jeśli lekarz orzeknie, że są niezdolni do zarobkowania.

Wszyscy inni pozostają bez środków do życia i mają jedynie w tym wypadku, jeśli są członkami zawodowej organizacji, prawo do zapomogi ze Związku oraz do zasiłku państwowego na przeciąg 13 tygodni. O ile chodzi o zasiłek państwowy, to dla robotników przynależnych do Polski, nie jest dotychczas jeszcze stwierdzona wzajemność. Związek górników czyni starania, aby wzajemność taka stwierdzona była, aby polscy robotnicy mogli również korzystać z zasiłku państwowego.

Większość robotników polskich ma zamiar i jest nawet zmuszona wyjechać do Polski. Górnicy polscy na swoich zebraniach podnosili następujące żądania z odwołaniem się do tutejszej placówki Rządu polskiego, tudzież do Konsulatu w Mor. Ostrawie:

1. Zapewnienie pracy w kopalniach i hutach ew. w rolnictwie w Polsce.
2. Bepłatne paszporty i wiza dla robotników i ich rodzin na wyjazd.
3. Bezpłatny transport dla robotników i ich rodzin do Polski.
4. Zapomogi dla najuboższych.
5. Stwierdzenie wzajemności pod względem udzielania zapomogi państwowej podczas bezrobocia.

Wziąwszy wszystko razem, nie można się oprzeć przeczcuciu, że wydalania polskich robotników w tak poważnej ilości nie są tylko czasowym zjawiskiem, spowodowanym ogólnym przesileniem w górnictwie czechosłowackim, ale że tutejszym czynnikiem politycznym chodzi o powolne wyrugowanie żywołu polskiego, który, jako mniejszość narodowa i jako klasa robotnicza uświadomiona socjalistycznie, domaga się na każdym kroku praw kulturalnych, politycznych i obywatelskich. Już przy pertraktacjach czesko - polskich kwestja mniejszości narodowej w Czechosłowacji stanowiła nadzwyczaj trudny przedmiot porozumienia i ugody i można przyjąć że starano się kwestję mniejszości narodowej polskiej usunąć z drogi, aby załatwić inne sprawy.

Jesteśmy mocno przekonani, że po złagodzeniu kryzysu w Czechosłowacji przyjmowani będą do pracy na Śląsku robotnicy czescy, aby w ten sposób osłabić żywoł polski.

Ogólnie trzeba powiedzieć, że sytuacja polskiej ludności pracującej w Czechosłowacji staje się z dnia na dzień gorsza i pozostali robotnicy polscy patrzą z obawą w swój niepewny los i w swoją przyszłość.

O godz. 10 rano ruszył piękny pochód przez miasto z orkiestrą strażacką, wśród śpiewu pieśni rewolucyjnych. Manifestację, w której brało udział 500 osób, zakończono uchwaleniem rezolucji i okrzykami na cześć PPS. i ZZK.

Wieczorem odbyło się przedstawienie i wesoła zabawa.

Wyszła z druku broszura p. n.

KOŚCIÓŁ A SZKOŁA.

Przemówienie sejmowe tow. Zygmunta Piotrowskiego w debacie nad konkordatem. Skład Główny w Księgarni Robotniczej, Wspólna 17.

Sprawa elektrowni łódzkiej.

Łódź, 18 maja (telefonem).

Dziś odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej, na którym frakcja radnych PPS, złożyła zastrzeżenie w sprawie elektrowni. Frakcja radnych PPS., powołując się na memoriał, wysłany do Min. Spraw Wewn. i na odpowiedź Min. podzieliła w znacznej części punkt widzenia frakcji PPS. — protestuje przeciwko stanowisku Magistratu i oświadcza, że i nadal będzie broniła interesów miasta w sprawie elektrowni.

We wtorek w Min. Robót Publicznych w Warszawie, w obecności wiceprezydenta Wojewódzkiego będzie rozpatrywana sprawa łódzkiej elektrowni.

Odczyt ministra estońskiego tow. Asta.

W przepelnionej sali O. K. R. warszawskiego odbył się wczoraj wieczorem odczyt ministra estońskiego, tow. Asta.

Zebrańie zagań pos. tow. Czapiński, który powitał serdecznie gości i podniósł znaczenie wspólnych dążeń, które łączą Polskę z Republiką estońską, przedewszystkiem wspólne dążenie do utrzymania pokoju.

W imieniu W. O. K. R. witał gości estońskiego tow. Pilacki.

Tow. Ast w serdecznych słowach podziękował za przyjęcie, wyraził radość że może odczytem swym przyczynić się do zaznajomienia polskiej klasy robotniczej z dziejami klasy robotniczej w Estonji oraz że nie umiejąc po polsku, musi przemawiać w języku rosyjskim. Następnie witając w imieniu robotników estońskich, robotników polskich, podniósł zaśługi tow. Czapińskiego koło zbliżenia klasy robotniczej Polski i Estonji.

Estonja przed wojną miała dwa duże ośrodki przemysłowe. Tallin (Rewel) i Narwę. Lecz naogół kraj już w owym czasie był wybitnie rolniczy. Obecnie przemysł uległ znacznej redukcji, ludność miejska stanowi zaledwie 27% ludności, a wiejska 73%. Gęstość zaludnienia jest bardzo niska — 4,5 na kw. klm. Ale w Estonji jest b. liczny proletarij rolny. Rolnictwo estońskie produkuje na wywóz. W r. 1924 Estonja wywoziła za 141 mil. mk. estońskich ziemniaków, za 110 mil. mk. jaj, za 1.690 mil. mk. lnu, za 95 mil. mk. wieprzowiny i t. d. Proletarij rolny liczy w Estonji 78.000, gdy robotników przemysłowych jest do 20.000 (przed wojną 47.000).

Przoduje oczywiście robotnik fabryczny, dzięki wysztalceniu, uświadomieniu klasowemu i zdolności organizacyjnej. Estonja jest jednym z tych krajów, gdzie analfabetyzm jest na wymiarciu. Ostatnia statystyka wykazuje niecałe 6% analfabetów, w miastach zaś liczba ta spada do 2,5%.

Ruch robotniczy w Estonji datuje się od 1903 r. Z początku powstał on pod postacią związków zawodowych, które nie miały jednak ściśle zawodowego charakteru, gdyż zajmowały się także polityką. Wielki rozkwit ruchu robotniczego w 1905 i 1906 roku został wkrótce zduszony przez ekspedycje karne i presje, ale zupełnie zdusić go nie udało się. Odżył on w r. 1917, kiedy wraz z rewolucją w Rosji powstają w Estonji liczne i potężne zwi-

O tymczasową Naczelną Radę Gospodarczą.

W uzupełnieniu sprawozdania z odbytej w sobotę w Ministerjum Skarbu konferencji w sprawie projektu Tymczasowej Naczelnej Rady Gospodarczej należy dodać, że na posiedzeniu popołudniowym przedstawiciel Rady Spożywców p. Kmity występował w obronie udziału przedstawicieli spożywców zrzeszonych w Radzie Gospodarczej. Organizacje spożywców w Polsce reprezentują zgórą 800 tys. członków, a z rodzinami 4 miliony osób. Wobec tego p. Kmity w imieniu Rady Spożywców domaga się dla przedstawicieli organizacji spółdzielczości spożywczej przynajmniej 1/4 części mandatów w Radzie.

P. premier przyznał słuszność postulatowi, domagającym się specjalnej reprezentacji w Radzie dla spółdzielczości spożywczej i rolniczej.

Wogóle w związku z dyskusją, która dała dużo materiału i oświetliła sprawę wielostronnie, szereg artykułów opracowanego w Komitecie Ekonomicznym Ministrów projektu ustawy Tymczasowej Naczelnej Rady Gospodarczej ulegnie zmianie; art. 5, traktujący o ustosunkowaniu liczebnym przedstawicielstwa poszczególnych grup w Radzie, będzie przereadowany w tym duchu, by czynić zadość zgłoszonym postulatowi. Pan Premier zapowiedział złożenie przereadowanego projektu Sejmowi już za dwa tygodnie.

W ten sposób — o ile Sejm zdaży rozpatrzyć projekt rządowy przed ferjami — Tymczasowa Naczelna Rada Gospodarcza rozpocząć mogłaby działalność na jesieni r. b.

zki zawodowe. Atołi zaraza idąca od Wschodu nie oszczędziła i Estonji. Rozkładowe działanie komunizmu, potem okupacja niemiecka, a z nią bezrobocie i głód niszczą organizacje robotnicze, a samych robotników pędzą z miasta na wieś.

Jesienią 1918 r. obraz znowu ulega zmianie. Niemcy wycofują się z Estonji, która ogłasza się niepodległą republiką, organizuje się, uchwała najdemokratyczniejszą konstytucję, przeprowadza reformę rolną, obdzielając 40 tys. rodzin ziemią. Do Sejmu wchodzi 33% socjalistów oraz liczna grupa pracy. Związki zawodowe powoli zaczynają budzić się do życia, ale tu znowu pojawiają się komuniści, którzy niszczą wszelką twórczą pracę.

Następnie tow. Ast szczególnie opisuje dzień 1 grudnia 1924 roku, kiedy nasałi z Rosji bolszewicy usiłowali przeprowadzić zamach stanu. Zamach — jak nasi czytelnicy przypominają sobie — spalił na panewce, został zlikwidowany w ciągu 1. godz. 20 min., komuniści skompromitowali się, ale wywołali represje ze strony rządu, ściągając kary na głowy wielu otumanionych robotników i spowodowali, że reakcja obecnie w każdym liberalniejszym przejawie dopatruje się komunizmu. Zamknięto 106 organiz. zawodowych tak, że obecnie funkcjonuje w Estonji tylko 67 związków. Wprawdzie wśród istniejących są dwa wielkie związki kolejarzy, jeden drukarzy oraz liczny związek urzędników państwowych i komunalnych, niemniej straty moralne spowodowane przez pucz komunistów są dla klasy robotniczej ciężkie.

Głównymi zadaniami estońskiej klasy robotniczej w chwili obecnej są: odbudowa związków zniszczonych przez komunistów, zwłaszcza związków metalowego, drzewnego i włókienniczego; ożywienie ruchu spółdzielczego, podniesienie prasy socjalistycznej, gdyż dotychczas socjaliści estońscy wydają tylko tygodnik i miesięcznik związkowy; wreszcie — budowa domu ludowego, na który rząd estoński dał 5 mil. mk. estońskich.

Tow. Ast zakończył przemówienie pięknym apelem do polskiej klasy robotniczej do obrony pokoju i do solidarności w imię jej dobra i dobrej całej ludzkości.

Gościowi estońskiemu zebrani długo-trwałym oklaskiem dziękowali za ciekawy odczyt.

Szykanowanie rob. rolnych przez komendanta posterunku Kroczewo (pow. Płoński).

(kor. własna)

W gm. Załuski (pow. Płoński) w poster. Kroczewo komendant posterunku, młodszy przodownik, p. Malczewski, zobowiązał zwolnionych z aresztu robotników rolnych: Władysława Lewandowskiego, Bronisława Senkowskiego i Stanisława Zakrzewskiego (aresztowani byli za strajk) aby meldowali się u niego 2 razy tygodniowo.

W ten sposób robotnikom dzieje się krzywda, gdyż tracą 1 dzień roboczy dla widzimisie komendanta posterunku.

A przecież wystarczyłoby wyznaczyć meldunek raz w tygodniu, tj. w niedzielę, aby robotnicy nie tracili dnia pracy!

Telegrafiści.

(SZKIC Z HYGJENY PRACY).

Z rozwojem nauki i przemysłu telegraf dokonał olbrzymiego postępu. Każdy rok. miesiąc, przynosi nowe odkrycia, nowe zmiany. Ani przypuszczać można, w jaki sposób za lat niewiele rozmawiać będziemy z mieszkańcami Ameryki, Australji.

Praca przy telegrafach różnego rodzaju pod względem fizjologicznym, patologicznym i hygienicznym nie jest jeszcze dokładnie zbadana. Jesteśmy tu jeszcze w epoce obserwacji, badań i doświadczeń.

1. Telegraf zwyczajny.

Telegrafy zwyczajne powodują dość często kurcze mięśni, palców, ręki, lecz tylko przy użyciu starych aparatów Morsa. Nowoczesne aparaty nie wywołują tej dokuczliwej choroby, zmuszającej nieraz do zmiany zawodu, dłuższego zaprzestania pracy i leczenia się.

W niektórych krajach Europy i Ameryki kurcz telegrafistów jest uważany za chorobę zawodową, w innych za wypadek przy pracy, — w wielu państwach odszkodowują podobnie, jak za zatrucie ołowiem lub rtęcią.

Na wiele różnych chorób naraża praca telegrafistów w biurach: reumatyzm, nerwałgię, zapalenie oskrzeli, influenę, gruźlicę, katary żołądka, i kiszki, zaburzenia nerwowe, wzroku i słuchu.

Wszystkie te choroby nie są bezpośrednio związane z samą pracą telegrafistów, lecz spowodowane są zmiennymi warunkami hygienicznymi biur i pracy. Kurcz, pył, brud, zła wentylacja, zła oświetlenie, złe ogrzewanie, nadmiar pracy, zbytni wysiłek, brak odpoczynków, praca nocna, ciągłe napiętdzianie, odpowiedzialność, obawa kary — oto czynniki chorobotwórcze.

Dajiny telegrafistom czyste, widne, słoneczne biuro, pracę z odpowiedniami przerwami i odpoczynkiem, aparaty ulepszone, nowoczesne, a znikną choroby telegrafistów.

2. Telegraf optyczny.

Telegrafy optyczne zwykle używane są w armji podczas wojny. Światło uchające się, drgające szkodliwie wpływa na siatkówkę i akomodację oka. Z początku żołnierzy saper zbyt natęża wzrok, zbyt przystosowuje, akomoduje oko do sygnału świetlnego, później po wzmożeniu akomodacji następuje jej bezwład, jakby paraliż. Wzrok męczy się, następuje łzawienie, przekrwienie śluzówki.

Ażeby zapobiec osłabieniu i zaburzeniom wzroku, trzeba wybierać pracowników do telegrafu optycznego zupełnie zdrowych na oczy, a światło do sygnałów używać kolorowe. Skoro wzrok się męczy, a oczy się łzawią, nie można ludzić się, że

„jakoś to z czasem przejdzie”, lecz natychmiast zwrócić się do okulisty i zmienić rodzaj zajęcia.

3. Telegraf bez drutu.

Trzeszczenie przy nadawaniu telegrafów oraz dźwięki piszczące lub wysokie muzykalne przy ich odbieraniu, są nieprzyjemne, lecz nie działają szkodliwie na organ słuchu i nerwy telegrafistów.

Zmęczenie daje się odczuwać w miarę szybkości nadawania telegramów. Najwyższe jest w nocy i tam, gdzie wysyłanie depeesz odbywa się bez przerwy.

Osoby, pracujące w biurach telegrafji bez drutu, skarżą się nieraz na zawroty głowy, osłabienie, bicie serca, trudność w oddychaniu, zapalenie śluzówki, rogówki, przyszczyce. Na 23 zbadanych szczegółowo radjotelegrafistów, z których 15-tu miało od 3-ich do 7-miu lat służby, dwóch tylko było zupełnie zdrowych. Z pozostałych 18-tu cierpiała na ciężar głowy, senność, apatię, przygnębienie, osłabienie, a 7-miu na zaburzenia słuchu.

Przyczyna szkodliwego wpływu telegrafu bez drutu na zdrowie pracowników nie jest dokładnie wyjaśnione. Jedni przypuszczają, że to z powodu tworzenia się zbytnej ilości gazu ozonu podczas burzy, silnego parowania. Inni sądzą, że to z przyczyny powstającego kurzu w biurze podczas nadawania depeesz. Inni znowu przypisują ją powstającym gazom, tlenkom azotu.

Najprawdopodobniej wszystko pochodzi od zadaszonego, zepsutego powietrza w biurze telegrafisty, co najwięcej daje się odczuwać na okrętach.

Hygieniści dają następujące zalecenia telegrafistom bez drutu: nie rozpoczynać pracy przed osiemnastu laty i tylko w dobrym stanie zdrowia; poddawać się lekarskiemu badaniu co pół roku; przestrzegać jaknajwiększą czystość i przewietrzanie w biurze; pracować we dniu najwyżej 4 godzin, a w nocy trzy; co dwie godziny w dzień, a co półtorej godz. w nocy wżądać przerwy półgodzinne; co kilka miesięcy brać płatny urlop—ogółem 50-dniowy rocznie; w razie choroby wzroku, słuchu, nerwów, anemji — zaprzestać pracy. Charakterystyczne jest, że przy pracy w radjotelegrafach, w radjotelefonach hygiena zaleca nietylko krótki dzień pracy, lecz przerwy półgodzinne nawet co dwie godziny, a w nocy co półtorej.

Przy obecnym stanie techniki i przemysłu praca dzisiaj, choć pozornie czasem lekka, jest więcej nużąca i wyczerpująca, niż dawniej. Dążeniem więc higieny muszą być przerwy, choćby małe, po dwóch lub trzech godzinach pracy.

Dr. J. Z.

Konsolidacja ruchu zawodowego pracowników umysłowych.

W dniu 31-ym i 1-ym czerwca r. b. odbędzie się Zjazd Delegatów związków wchodzących w skład Zrzeszenia Polskich Pracowniczych Organizacji Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie przeprowadzenia połączenia się w jedną organizację centralną Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych. Trwające od dłuższego czasu pertraktacje pomiędzy władzami obu organizacji doprowadziły do uzgodnienia stanowisk w zasadniczych punktach i do przyjęcia projektu wspólnego statutu, który zostanie uchwalony na Zjeździe. Zjazd delegatów zajmie się poza tem rozpatrzeniem szeregu aktualnych spraw, wśród których na pierwsze miejsce wysuwa się sprawa ubezpieczenia na wypadek braku pracy, niezdolności do pracy, na starość i na wypadek śmierci. Projekt ustawy o ubezpieczeniu pracowników umysłowych obejmującej cztery wyżej wymienione rodzaje ubezpieczenia został opracowany przez Ministerjum Pracy i rozesyłany organizacjom zawodowym całego Państwa, do zaopinowania.

Centralna Organizacja Zawodowa Pracowników Umysłowych, której statut zostanie uchwalony na wspólnym zjeździe skupi w szeregu swoich pracowników wszystkich zawodów, a więc: nauczycieli szkół średnich, pracowników bankowych, handlowych, przemysłowych, biurowych, ubezpieczeniowych, naftowych, spółdzielczych, urzędników miejskich itd.

Już jest do nabycia w Księgarni Robotniczej, Warszawa, Wspólna 17, tel. 229-70

KAUTSKY'EGO REWOLUCJA PROLETAR. JACKA I JEJ PROGRAM

z przedmową autora do polskiego wydania oraz z jego portretem.

Cena złotych 6.

Wolne miejsca.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Warszawie poszukuje kandydatów z dobrmi świadectwami i referencjami do obsadzenia następujących posad:

DLA OSÓB ZAMIESZKAŁYCH W WARSZAWIE.

W Oddziale dla umysłowo pracujących: 1 technika-kalkulatora, 1 korespondentki polsko - francuskiej, 1 nauczycielki z niemieckim, 1 stenografisty ze znajomością niemieckiego języka i maszyny, 1 agenta branży technicznej.

W Oddziale dla rzemieślników i robotników: 1 majstra-ortopedysty, 1 drutownika, 2 pomocników ślusarskich, 6 tokarzy żelaznych, 8 robotników na gilziarki, 10 szoferów z prawem jazdy, 2 modelarzy drzewnych, 2 pomocników hutniczych, 10 strycharzy, 1 stolarza, 1 tokarza drzewnego.

W Oddziale dla służby domwej. 82 służących.

NA WYJAZD.

W Oddziale dla Umysłowo Pracujących: 1 technika obznajmionego z budową kolejek wąskotorowych, 1 pomocnika geometry, 1 kreslarza, 1 kasjera, 1 pomocnika farmaceuty, 1 geometry, 1 wychowawczyni z francuskim, 2 nauczycieli polonistów, 2 nauczycielek polonistek, 1 nauczycielki gymnastyki, 1 nauczycielki matematyki, 1 nauczycielka przedmiotów ogólnokształcących w szkole rolniczej, 1 nauczycielki niemieckiego z wyższem wykształceniem i praktyką nauczycielską, 1 nauczycielka greckiego i łaciny, 1 nauczycielka historii, geografji i nauki o handlu z wyższem wykształceniem i praktyką nauczycielską, 1 nauczycielka księgowości i arytmetyki handlowej z wyższem wykształceniem zawodowym i praktyką nauczycielską, 20 lekarzy wołnopracujących, 1 Dyrektora Gimnazjum Koedukacyjnego, 1 Dyrektora Gimnazjum Żeńskiego, 1 felczera, 1...

W Oddziale dla robotników i rzemieślników. 1 monter na reparację wag, 2 stelmachów na korpusy powozowe, 1 ślusarza specjalisty na wagi, 1 kowala powozowego, 2 kaflarzy formiarzy, 1 majstra na papę dachową, 1 introligatora.

Z Międzynarodówki Socjalistycznej

Tow. Tom Shaw, jeden z dwu sekretarzy Międzynarodówki, złożył ten urząd, obejmując z powrotem stanowisko sekretarza Międzynarodówki robotników włóknistych.

Burmistrzem miasta Creuzot we Francji został tow. Paweł Faure (For), sekretarz francuskiej partii socjalistycznej. Creuzot jest ośrodkiem przemysłu żelaznego i wojennego Francji i od czasu Komuny paryskiej znajdował się w ręku reakcji kapitalistycznej. Zdobycie tego miasta przez socjalistów jest dowodem wzrastającego wpływu partii socjalistycznej i zwycięskiego pochodu idei socjalistycznej we Francji.

Samobójstwo uczenicy.

16-go b. m. zastrzeliła się w Ostrogu Woryńskim uczenica 4-ej klasy gimnazjalnej Olga Dmitraczenkówna.

Czy tragedje szkolne mają już stać się osobną rubryką w pismach?!

KRONIKA PARLAMENTARNA.

MĄDRY SENAT.

Na wczorajszym posiedzeniu senackiej Komisji Prawniczej dyskutowano nad drugą częścią art. 21 regulaminu Senatu. Przedstawiciele prawicy zgłosili wniosek, aby interpelacje nie stanowiły integralnej części obrad Senatu i jako takie, aby nie podlegały nietykalności; mogą być zatem konfiskowane.

Sen. Woźnicki („Wyzwolenie”) złożył ironiczne oświadczenie, iż będąc zasadniczo przeciwnikiem Senatu, nie będzie występował w obronie jego praw. — które zwolennicy Senatu sami naruszają.

Wniosek przeszedł...

W ten sposób p.p. senatorowie rzekli się (o ile plenum zatwierdzi wniosek komisji) — na rzecz policji, sądów i cenzury — ważnego prawa konstytucyjnego. Oczywiście jednak, zrzeczenie to nie ma żadnej wartości prawnej, gdyż zmiana regulaminu senackiego nie może przekroczyć — Konstytucji. Jest to tylko upoważnienie dla władz wykonawczych — do obrobienia nadużyć, do nieliczenia się z Konstytucją...

TELEGRAMY

Z parlamentu niemieckiego

MOWA STRESEMANN.

Berlin, 18 maja. (PAT.) W mowie swej, wygłoszonej na dzisiejszym posiedzeniu Reichstagu, minister spraw zagranicznych dr. Stresemann stwierdził, że rząd niemiecki za naczelną swój obowiązek uważa wypełnienie zobowiązań, przyjętych w protokole londyńskim. Niemcy — mówił minister — spłacały akuracie swoje raty, choć — zdaniem naszym — spłacanie tych rat nie ma nic wspólnego z kwestją sprawiedliwości i winy. Jest to ciężar, nałożony na nas przez zwycięzców, ciężar o tyle lżejszy, że uda nam się kwestję odszkodowań rozwiązać na drodze rozważań gospodarczych. Nie mogę sobie wyobrazić — mówił Stresemann — takiej konstelacji, bądź to w rządzie, bądź w parlamencie w której nie mielibyśmy wykonywać planu Dawesa. Minister zastrzegł się następnie przeciwko pewnym głosom prasy niemieckiej, jakoby ewakuacja zagłębia Ruhry w przewidzianym terminie, t. j. w dniu 16 września była zagrożona. Dalej Stresemann zajął się stosunkiem Niemiec do rozmaitych państw. Zadaniem polityki niemieckiej będzie zawsze strzedz interesów Rzeszy zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie. To strzeże nie własnych interesów w żadnym jednak wypadku nie powinno przyjąć i nie przyjmie takich form, które uniemożliwiłyby wykorzystanie przyjaznych stosunków rosyjsko - niemieckich.

Między Rzeszą a trzema państwami północnymi: Litwą, Łotwą i Estonią istniała pewna różnica zdań, została ona jednak usunięta. W stosunku do Litwy kamieniem probierczym przyjaźni będzie zawsze Kłajpeda. Minister Stresemann zdał następnie sprawę z toczących się rokowań handlowych z Ameryką, Wielką Brytanią, Łotwą, Litwą, Grecją, Guatemalą, Nicaraguą, Hiszpanią, Włochami, Francją, Rosją, Japonią, Szwajcarią, Szwecją, Turcją, Boliwią, Finlandją, Austrią i Polską. Przytem podkreślił doniosłość traktatu handlowego z Francją.

Zajmując się rokowaniami polsko-niemieckimi, mówca stwierdził, że dotychczasowe pertraktacje dotyczyły kwestji obrotu towarów i doprowadziły w wielu punktach do porozumienia. Przy tej sposobności zaprzeczył minister twierdzenie prasy polskiej, jakoby Niemcy przewlekły rokowania handlowe. W najważniejszych jednak kwestiach, jak np. w sprawie osiedla-

Wnioskiem tym senat sam się poniżył i wystawił sobie świadectwo politycznej nicości. Senat jak owa „kapitansza” Gogola, sam sobie dał różgi.

POSIEDZENIE SENATU.

Dzisiaj o godz. 4 po poł. posiedzenie Senatu.

KRONIKA POLITYCZNA.

Z SEKCJI DLA SPRAW MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Wczoraj popołudniu odbyło się w Prezydium Rady Ministrów posiedzenie Sekcji Komitetu Politycznego Rady Ministrów dla spraw mniejszości narodowych i województw wschodnich, na którym przeprowadzono dyskusję nad referatem p. ministra oświaty St. Grabskiego. Na posiedzeniu następnym, które odbędzie się w sobotę wygłosi referat kierownik Min. reform rolnych, p. Radwan.

Obrazy sekcji do czasu ukończenia dyskusji nad całokształtem programu kresowego są poufne (dla p.p. Ratajskich, St. Grabskich itp. rzecz arcywygodna!) W toku wczorajszej dyskusji omawiano sprawy szkolnictwa żydowskiego. Pomimo poufności, krąży wieści, że p. St. Grabski z prawdziwym uczuciem, a nawet z natchnieniem bronii — chederów.

PIASTOWCY W PRADZE.

Do Pragi czeskiej onegdaj przybyła na wystawę rolniczą delegacja P. S. L. „Piast” pod kierownictwem pośta Witosa.

DR. ZIMMERMANN W WARSZAWIE.

Wczoraj o godz. 8-ej wiecz. Pan Prezes Rady Ministrów podejmował obiadem przebywającego w Warszawie Generalnego Komisarza Zimmermanna. W obiedzie wzięli udział: austriacki minister pełnomocny Post, ministrowie Sikorski, Thugutt, Klerner, Kiedroń i Tyszka, prezes Banku Polskiego Karpieński, podsekretarz stanu Studziński i szereg wyższych urzędników. Po obiedzie odbył się w apartamentach pałacu Prezydium Rady Ministrów rauf.

POWRÓT MIN. JANICKIEGO.

Wczoraj p. minister rolnictwa Janicki powrócił z Czechosłowacji, gdzie bawił w celu nawiązania stosunków gospodarczych i zbliżenia między obydwojma państwami na polu rolnictwa i zapoznania się z warunkami produkcji rolnej tego kraju.

nia się, oświadczył minister, istnieją olbrzymie trudności z powodu znanego stanowiska Polski względem osiedlających się w Polsce Niemców.

Berlin, 18 maja. (PAT.) (Dalszy ciąg mowy min. Stresemanna). Północna część Nadrenji nie została oswobodzona, co jest dowodem, jak daleko jesteśmy jeszcze od normalnych stosunków pokojowych. W kwestji ewakuacji nietylko chodzi o to, czy pewne przepisy traktatu zostały wypełnione, czy nie, ile o to, czy można narodzić 60-miljonowemu odmówić szacunku i równouprawnienia. Niemcy dokonali rozbioru, które dla wielu zdawało się wprost niewykonalne. Pozostałe kwestje można w drodze porozumienia załatwić. Wszystkie wiadomości pism zagranicznych o zbrojeniu Niemiec, mówił dalej Stresemann, są wymysłem. Niemcy nie mają żadnych agresywnych zamiarów, pragną pokoju i właśnie dlatego nie mogą uznać potrzeby bezpieczeństwa dla innych państw przeciwko napaściom niemieckim. Propozycje, uczynione ostatnio przez Niemcy aliantom, były sumą wszystkich dawnych propozycji. Chcielibyśmy przez to stworzyć podstawę do rokowań i zdziwiło nas wielce, że po ogłoszeniu propozycji naszych pewna część prasy zagranicznej ostro protestowała przeciwko domniemanemu agresywnemu wystąpieniu naszemu, skierowanemu rzekomo przeciw Polsce. Prasa polska twierdziła nawet, iż dążymy do czwartego rozbioru Polski i że naszym zamiarem jest napaść na naszego sąsiada na Wschodzie. Wszystko to czyniono dlatego, że granic wschodnich nie wciągnęliśmy do paktu gwarantowanego. Nawet rozdział naszego memorandum, w którym oświadczamy gotowość zawarcia ogólnych umów arbitrażowych z rozmaitymi państwami, uważany jest za agresywną politykę względem Polski. O ile nie mamy tu do czynienia z absolutną nieznaną istoty umowy arbitrażowej, to musimy uważać to za świadome fałszowanie umowy arbitrażowej. Mam wrażenie, że w ostatnim czasie owa fałszywa krytyka ustąpiła miejsca rozsądnemu traktowaniu sprawy. Ze stanowiska naszego w sprawie granic wschodnich nie czyniliśmy nigdy ani publicznie, ani w rozmowach z dyplomatami żadnej tajemnicy.

Niema w Niemczech nikogo, któryby szczerze mógł powiedzieć, że granice na Wschodzie wytknięte wbrew przepisom o

samostanowieniu narodów mogły pozostać niezmiennym na zawsze faktem. Dlatego Niemcy nie mogą rozważać żadnego takiego uregulowania kwestji bezpieczeństwa, któ-

reby zawierało ponowne uznanie tej granicy. Do zmiany jednak granicy wschodniej Niemcy nie mają ani siły, ani ochoty.

Zaprzeczenia niemieckie

Berlin, 18 maja. (PAT.) Biuro Wolffa zaprzecza wiadomości prasy zagranicznej, jakoby rząd niemiecki dał do zrozumienia sojusznikom, iż gotów jest zagwarantować nienaruszalność granic swych wschodnich sąsiadów wzajemnie za zgodę na przyłącze-

nie Austrii do Niemiec. Tego rodzaju wiadomości uważa biuro Wolffa za wysłane z palca i za pomysł dzienników zagranicznych. Oddawna, dodaje komunikat niemiecki, w sprawie paktu gwarantacyjnego głos ma nie rząd Rzeszy, a sojusznicy.

Po wyroku Trybunału Haskiego w sprawie poczty polskiej w Gdańsku

Haga, 18 maja. (PAT.) Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej ogłasza następujący nieoficjalny komunikat: Na publicznym posiedzeniu Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej w dniu 16 maja 1925 r. odczytana została jednomyślnie opinja Trybunału w odpowiedzi na pytania, przedstawione mu przez Radę Ligi Narodów w sprawie polskiej służby pocztowej w Gdańsku.

Prośba Rady Ligi o wydanie opinji doradczej była, jak wiadomo, wynikiem obrad w następującej sprawie, przedłożonej Radzie.

Na początku stycznia 1925 r. władze polskie w Gdańsku zawiesiły na ulicach miasta poza budynkiem, przyznany Polsce dla celów jej służby pocztowej, pewną liczbę skrzynek pocztowych. Gdańsk uzyskał od Wysokiego Komisarza Ligi Narodów decyzję, która głosiła, że krok ten był powzięty nielegalnie, gdyż obowiązująca postanowienia zabraniają Polsce rozszerzać swą służbę poza wspomniany wyżej budynek. Polska, która była przeciwnego zdania, zwróciła się do Rady Ligi z prośbą o uchylenie tej decyzji.

Zapytania, przedstawione Trybunałowi, mają na celu: uzyskanie orzeczenia czy istnieje decyzja, która by rozstrzygała poruszoną sprawę, o ile wypadek ten nie zachodzi — rozszerzenia polskiej służby pocztowej w Gdańsku poza obręb budynku pocztowego, jak również oddanie tej służby do użytku publiczności.

Trybunał odpowiedział na pierwsze pytanie negatywnie, natomiast na inne pytania odpowiedział twierdząco, dodając jednakowoż, iż zakres działania służby polskiej ograniczony jest do portu gdańskiego, pojęcia terytorjum, którego granice nie zostały jednak dotychczas wykreślone.

Motywy, dla których Trybunał doszedł do tych wniosków, dadzą się streścić w sposób następujący:

Przedstawione dokumenty, mające rozstrzygać punkt sporny — są to dwie decyzje Wysokiego Komisarza z datami 25 maja i 23 grudnia 1922 r., jak również pismo, podpisane przez niego z datą 6 stycznia 1923 r.

Otóż, sprawy, stanowiące przedmiot

Straszna katastrofa w kopalni Dortsfeld

BERLIN, 18 maja. (PAT.) Włofli donosi o katastrofie w kopalni Dortsfeld następujące szczegóły: zabitych 44 osoby, 25 odniosły liczne rany w tem 6 osób ciężkie, zaś 43 osoby wydobyto. Eksplozja wybuchła w magazynie, w którym w czasie wybuchu znajdowało się 18 tys. kg. środków wybuchowych. Strat narazie nie można ustalić. Pogrzeb ofiar odbędzie się prawdopodobnie we środę.

Koblencja, 18 maja. (PAT.) Z powodu katastrofy w kopalni w Dortsfeld Wysoka Komisja Międzwojusznicza na wniosek przedstawiciela Francji złożyła kondolencję nadprezydentowi prowincji nadreńskiej.

Wiedeń, 18 maja. (PAT.) „Sonntagszeitung” donosi z Dortmundu, że w czasie katastrofy w Dortsfeld zginęło 40 osób.

Międzynarodowa Konferencja Pracy

Genewa, 18 maja. (PAT.) Szwajc. Ag. Tel. Międzynarodowa Konferencja Pracy, która się rozpocznie w dniu 19 maja, zajmie się następującymi sprawami: 1) sprawą zarządzeń, mających na celu zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom, 2) drugie czytanie i definitywne uchwały w sprawie następujących trzech projektów, przyjętych przez konferencję w pierwszym czytaniu w r. 1924: a) jednakowe traktowanie robotników krajowych i zagranicznych w zakresie ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków, b) zaprowadzenie tygodniowego 24-godzinnego spoczynku w hutach szklanych, c) praca nocna w piekarniach.

Dłużnicy Stanów Zjednoczonych

Wiedeń, 18 maja. (PAT.) „Der Morgen” donosi z Waszyngtonu: W związku z notą Białego Domu do dłużników Stanów Zjednoczonych ogłoszona została następująca lista długów włącznie z procentami do dn. 31 grudnia 1924 r.:

Francja 4 137,224,354 dol., Włochy 2,097,347,121 dol., Belgja 471,823,713 dol., Polska 178,559,999 dol., Czechosłowacja 165,523,439 dol., Jugosławia 64,139,050 dol., Rumunia 45,605,447 dol., Grecja 17,250,000 dol., Łotwa 6,389,092 dol., Finlandja spłaciła już swój dług w wysokości 8 555,000 dol.

Waszyngton, 18 maja. (PAT.) Departament stanu zaprzecza kategorycznie po-

głosce o wysłaniu noty określonej do państw dłużniczych w sprawie uregulowania długów. Stanowisko Stanów Zjednoczonych przedstawione dawniej, pozostaje niezmiennione. Stany Zjednoczone przyjęłyby z zadowoleniem propozycje ze strony swych dłużników, pozwalające na rozpoczęcie dyskusji nad sprawą jaknajrychlejszego uregulowania długów.

Konferencja w sprawie kontroli handlu bronią

Genewa, 18 maja. (PAT.) Na dzisiejszym pełnym posiedzeniu komisji wojskowej głosowano nad sprawą kontroli uzbrojenia statków morskich i powietrznych. Przesła formuła angielska, głosząca, iż uzbrojenie to kontroli nie podlega. Za wnioskiem angielskim padło głosów 16, przeciw — 8. Wstrzymało się od głosowania 9 państw, wśród nich Rumunia i Polska. Ta ostatnia ze względu na to, iż generał Sosnkowski jest przewodniczącym komisji. Sprawa ta przechodzi obecnie na plenum i tam będzie ostatecznie załatwiona.

Obady socjalistów włoskich

Rzym, 18 maja. (PAT.) Na wspólnym zebraniu przedstawicieli socjalistów zjednoczeniowych i socjalistów-maksymalistów rozpatrywano sytuację parlamentarną i polityczną i przyjęto porządek dzienny, aprobujący taktykę abstynencji, stosowaną przez koalicję stronnictw opozycyjnych.

VIII KL. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE HUMANISTYCZNE

z pełnymi prawami szkół państwowych (kategoria A)
Zw. Zaw. N. P. Szk. Sred.
POLNA 30
Egzaminy wstępne do wszystkich klas rozpoczyna się
5 czerwca, o godz. 9 r.
Zapisy przyjmuje kancelaria codziennie od 9-1 pp.

Dziś o godz. 8-ej wieczorem

OTWARCIE Café-Restaurant „UNJA”

Moniuszki 12 tel. 43-87

w ogrodzie

z werandą i krytymi łóżkami. W czasie obiadu koncert mandolinistów.
Wieczorem koncert orkiestry pod dyr. Czesława Żaka.
Ceny zwykłe.

Kino-Teatr JAR

KAROWA 18, pocz. 6 ost. seans 10.15.

ZALOTNY KSIĄŻE

wspaniałe 8-mio aktowy dramat. W rolach głównych: *Jaque Catelain* i *Natalja Kowanka*.
W prologu *Ija Rowena* odtańczy „PRZEBUDZENIE SIĘ BUDDY”.

Życie gospodarcze.

Notowania giełdy warszawskiej

Dol. Stan. Zjedn. za 1—5.18 i pół
Franki francuskie za 100—27.00
Funtów angielskie za 1—25.22
Floreny holend. za 100—209.00
Kor. czesko-słow. za 100—15.40
Franki szwajc. za 100—103.60
Korony austriack. za 100.00—73.18
Liry włoskie za 100—21.20
Franki belgijskie za 100—26.25

KRONIKA.

STAN POGODY

(według danych Państw. Instytutu Meteorolog.)

Temperatura najwyższa wynosiła wczoraj w Warszawie 18°, najniższa 10°.

Prawdopodobny przebieg pogody w dniu dzisiejszym: pogodnie, ciepło, umiarkowane wiatry północno-wschodnie, potem wschodnie.

Magistrat budzi się z letargu. Na dzisiejszym posiedzeniu Magistratu omawiany będzie wniosek wydziału finansowego, proponujący, aby wobec braku wody w stolicy i konieczności przyspieszenia robót związanych z budową nowych filtrów, wyasygnować dyrekcji wodociągów i kanalizacji kwotę w wysokości 3 milj. zł. w formie pożyczki z sum, które nie są dotąd wykorzystane i nie będą wykorzystane w najbliższym czasie, lecz dopiero w końcu roku. Pożyczka ta byłaby pokryta później z ewentualnej pożyczki inwestycyjnej. W razie przyjęcia tego wniosku przez Magistrat, roboty związane z rozszerzeniem filtrów posunęłyby się znacznie naprzód. (—)

Najbliższe święta. W czwartek, 21 b. m. przypada Wniebowstąpienie. Dzień ten pomieszczony jest w spisie uroczystych świąt.

Drugi dzień Zielonych Świąt (poniedziałek, dn. 1 czerwca), przywrócono do liczby świąt uroczystych.

W sprawie teatru im. Bogusławskiego. Jutro o godz. 5 popoł. w lokalu Polskiego Klubu Artystycznego (Al. Jeruzolimskie 39 m. 11) staraniem Zarządu Głównego Z. A. S. P. odbędzie się publiczne zebranie dyskusyjne w sprawie teatru im. W. Bogusławskiego.

2000 podaj na drożki samochodowe. Do dn. 16 maja b. r. zarejestrowano i uruchomiono w Warszawie 550 drożek samochodowych, z czego 200 w pierwszej połowie maja.

W Magistracie znajduje się obecnie jeszcze około 2000 podaj na uruchomienie tyluż drożek samochodowych.

Wymiana Obligacji pożyczek bułgarskich. Wydział konsularny przy poselstwie polskiem w Sofii komunikuje: Obywatele polscy posiadający wszelkiego rodzaju obligacje zagranicznych pożyczek bułgarskich mogą otrzymywać równoważność kuponów od niewylosowanych obligacji jak również nominalną równoważność wylosowanych obligacji w frankach francuskich o ile przedstawią równocześnie dowód nabycia tych obligacji przed powstaniem Państwa Polskiego. Dowodem tym być może rejestralne poświadczona asygnacja na kupno w banku, świadectwo depozytowe lub jakikolwiek inny dowód, stwierdzający

cy tytuł własności przed wyżej wymienionym okresem.

Nowa linia tramwajowa. Przed paru dniami przystąpiono do budowy linii tramwajowej na ul. Zielenieckiej na Pradze w pobliżu parku Skaryszewskiego. Linia ta przez ulicę Targową i Grochowską doprowadzona będzie do mostu Poniańskiego, tworząc w ten sposób nową ważną arterię komunikacji. Na ul. Grochowskiej i Targowej nowa linia posiadać będzie tor pojedynczy.

W lipcu b. r. linia ta uruchomiona będzie na przestrzeni do dworca Wschodniego, pozostała zaś część w końcu b. r.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Tow. Zwolenników Szkoły Pracy Samorozwojowej odbędzie się dn. 20 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu Zw. Nauczycieli Szkół Średnich, Chmielna 49. W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków w terminie, zebranie odbędzie się o godz. 8 wiecz. tego samego dnia, bez względu na ilość obecnych.

Walne Doroczne Zebranie Warsz. Tow. Artystycznego. W dniu 20 b. m. o godz. 5 popoł. w pierwszym i o godz. 6 popoł. w drugim terminie odbędzie się w lokalu Tow. Trębacka 10, Walne Zebranie.

Z Instytutu Nauk Antropologicznych. Jutro o godz. 8 wiecz. w lokalu Instytutu Nauk Antropologicznych (Śniadeckich 8) odbędzie się zebranie Sekcji posiedzeń naukowych Instytutu Nauk Antropologicznych i Oddziału Polskiego Międzynarodowego Instytutu Antropologii, na którym p. Władysław Gumplowicz wygłosi referat p. t. „Geograficzne podłożo ognisk najstarszych cywilizacji”.

WYPADKI.

Skok do Wisły. Na Wybrzeżu Kościuszkowskim w pobliżu przystani wojskowego klubu wioślarskiego skoczył do Wisły w zamiarze samobójczym 23-letni Antoni Pawłowski, podoficer z Mławy. Na ratunek tonącemu podał żyłką postęrkowy oddziału wodnego, który desperata wkrótce wydobył i doprowadził do przytomności. Przyczyna rozpaczliwego kroku — nieporozumienie z żoną.

Tragiczna śmierć studenta. 21-letni Edward Kaluba, student uniwersytetu warsz., kąpiąc się w Wiśle w pobliżu Kaczego Dołu, natrafił na głębię i utonął. Zwłok nie wydobyto.

Zatrucie rybą. W domu Nr. 49 przy ul. Nalewki, wkrótce po spożyciu ryby, zachorowali z objawami zatrucia: 34-letni Abram Borensztajn, syn jego, 9-letni Moszek i sublokatorka, Topcia Feferkranzówna. Lekarz Pogotowia stwierdził zatrucie jadem rybim i po udzieleniu pomocy, przewiózł chorych w stanie ciężkim do szpitala żydowskiego na Czystem.

Skutki chodzenia boso. 25-letni Feliks Jasiński, malarz pokojowy, będąc na wycieczce w Sielcach, szedł boso. Na ul. Bernardyńskiej Jasiński nastąpił na szkło tak niefortunnie, że przeciął sobie arterję krwionośną z lewej strony prawej stopy. Po udzieleniu pomocy przez lekarza Pogotowia, Jasińskiego przewieziono do szpitala św. Rocha.

Program koncertów radiofonicznych

Na wtorek 19 b. m.

Warszawa (385 m.). Godz. 18.505 — koncert zespołu orkiestralnego P. T. R. pod kier. Ant. Adama: 1) Fantazja z baletu „Łabędzie Jeziora” Czajkowskiego, 2) śpiew solowy p. Marij Budziszewskiej, artystki Opery Warszawskiej: a) aria Halki „Gdyby rannem słonkiem” z opery „Halka” Moniuszki, b) „Jaśko z pod Sączą” Zielieńskiego, 3) Wale Walteufła, 4) „Kiedy Jazz-Band gra” — shimmy H. Leopolda, 5) „Cnotliwa Lizeta” — pieśń M. Knopfa. Komunikat P. A. T. i biuletyn meteorologiczny.

Paryż — Radio-Paris (1750 m.). Godz. 13.15 — koncert zespołu orkiestralnego; godz. 21.30 — produkcje muzyczno-wokalne.

Paryż — Petit-Parisien (345 m.). Godz. 21.30 — koncert orkiestry.

Amsterdam (1050 m.). Godz. 12.45 — 13.45 — koncert.

Belgrad (1650 m.). Godz. 18 — 19 — koncert orkiestry i śpiewy artystów opery.

Praga (570 m.). Godz. 19 — koncert orkiestry i śpiewy solistów.

Zurych (515 m.). Godz. 17.45 — koncert orkiestry hotelu „Baur au Lac”; godz. 21.15 — produkcje wokalne.

Rzym (425 m.). Godz. 18 — koncert orkiestry hotelu „Russia”; godz. 18.30 — Jazz-Band; godz. 21.30 — muzyka i śpiewy; godz. 23 — 23.45 — muzyka do tańca.

Teatr i muzyka

Teatr Wielki. Dziś „Cyryluk sewilski”. Rolę tytułową wykona p. Benvenuto Franci, który ponadto odśpiewa prolog z „Pajaców”. Jutro „Carmen”. W czwartek występ B. Franciego w „Bału maskowym”.

Teatr Narodowy. Codziennie „Spadkobierca”.
Teatr Letni. Dziś „Zmartwienia pana Hamelbeina”.

W sobotę premiera komedji St. Kiedrzyńskiego „Najszczęśliwszy z ludzi”.

Teatr Polski. Codziennie „Świętoszek”.
W piątek premiera komedji de Flersa i Croiseta „Nowi panowie”.

Teatr Mały. Dziś „Niewinna grzesznica”. Jutro premiera komedji Winawera „Znajomek z Fiesole”.

Teatr Nowości. Codziennie „Perły Kleopatry”.

Teatr Praski. Dziś „Kłódka do małżeństwa”.

Teatr im. Fredry. Dziś przedstawienie zawieszono. Jutro premiera dramatu K. Krzyżanowskiego, p. t. „Maryś Soltysianka”.

Teatr Powszechny. Dziś „Kwiat miłości”.
„Szkarłatna Maszyna” przeobraza się w normalny teatr widowiskowy o repertuarze jednak na pół egzotycznym, na pół sensacyjnym.

Najbliższą premierą w „Szkarłatnej Masce” będzie „Dybuk” Anskiego. Premiera „Dybuka” odbędzie się w przyszłym tygodniu.

Teatr Qui Pro Quo. Codziennie doskonała rewija „Humpa, Humpa”.

Cyrk. Codziennie Turniej atletów.

Artyści teatru Narodowego poza Warszawą. W celu promieniowania teatru Narodowego poza Warszawą, szereg najświetniejszych artystów wyjeżdża na występy gościnne do miast prowincjonalnych. Obecnie Kazimierz Kamiński wyjechał do Poznania, Józef Kotarbiński — do Torunia, Ludwik Solski — do Krakowa, Józef Chmieliński i Teodor Roland — do Wilna. Wszyscy powyżsi artyści grać będą niemal wyłącznie w wielkim repertuarze polskim. Poprzednio w podobnym charakterze propagatorów polskiej kultury teatralnej wyjeżdżali artyści teatru Narodowego: Wanda Siemaszkowa, do Ameryki, Mieczysław Frenkiel i Stefan Jaracz do Poznania, Józef Węgrzyn do Krakowa, Poznań i Lwowa i t. d.

Z TEATRÓW ŚWIETLNYCH

ROCOO. — „Vidocq”.

„Vidocq” jest to nazwisko bohatera dramatu, słynnego detektywa, którego dzieje niezwykłe (nim został detektywem, był bandytą) nadają się wybornie na temat filmu, Vidocq staje się detektywem, aby odszukać zaginiono tajemniczo własne dzieci.

Niestety, dobrego tematu nie ubrano w dobrą formę, przez co osłabiono wrażenie całości. Akcja się wlezie, przeladowanie tekstem też nie potęguje wrażenia. Ratuje nieco sytuację dobra gra bohatera i ładne zdjęcia. Ika.

Sport.

„Slavia” — „Polonia” 3:3 (1:1).

Onegdajsze spotkanie powyższych drużyn należało do rzędu ciekawych widowisk sportowych.

Mistrz stolicy, który wystąpił w dość sensacyjnym składzie, a mianowicie: Gross, Czyżewski, Walczak, Krotkiewski, Loth IV, Mazurkiewicz, Jaglowski, Tupalski, Hamburger, Czajkowski, Krygier, zademonstrował nam grę niesłychanie ambitną i ofiarną.

Zawody od samego początku przybrały charakter otwarty, ze zmienną przewagą jednej, to drugiej strony. Publiczność niejednokrotnie oklaskiwała doskonałe posunięcia Krygiera, Tupalskiego i Hamburgera, przytomną grę Czyżewskiego, oraz świetnego w bramce Grossa.

Temu ostatniemu zwłaszcza zawdzięcza mistrz stolicy w dużej mierze uzyskany wynik.

„Slavia” grała, jak i dnia poprzedniego, do brzo.

Bramki dla „Polonii” uzyskali: Hamburger, Tupalski i Krygier.

Sędziował p. Mandl.

Niedzielne wyniki piłkarskie.

Kraków — Warszawa 8:1. Reprezentacja Warszawy poniosła dotkliwą porażkę, co tłumaczy się osłabionym jej składem. Honorową bramkę uzyskał Grabowski z podania Lotha II.

Radom — Warszawa 3:1. Reprezentacja warszawska uległa drużynie Radomia w stosunku 3:1.

Jedyną bramkę dla Warszawy uzyskał gracz R. K. S. „Skry” — Blazalek.

Warta T. K. S. 2:0. Onegdajsze zwycięstwo „Warty” nad Toruńskim Klubem Sportowym, zdecydowało ostatecznie o zdobyciu mistrzostwa grupy przez mistrza Poznania.

L. K. S. — Amatorski K. S. 3:0.
„Pogoń” (Wilno) — „Lublinanka” 3:1.

Wyciągi konne.

Dziś, w ósmym dniu wyciągów, odbędą się następujące gonitwy:

- Nagroda 400 zł. (ploty). Dystans 2100 metr.: 1) Ciecwa, 2) Herson, 3) Rosy O’Grady, 4) Teer.
 - Nagroda 500 zł. dla 4-letni i st. koni. Dyst. 1300 metr.: 1) Tamta, 2) Anusia, 3) Bohater.
 - Nagroda 500 zł. dla 3-letni. koni. Dyst. 1600 metr.: 1) Troja, 2) Torpeda, 3) Berceuse, 4) Błady Niko, 5) Celja, 6) Bianka, 7) Diomed, 8) Ciecwa.
 - Nagroda 800 zł. dla 4-letni i st. koni. Dyst. 1300 metr.: 1) Lanolina, 2) Bien Jouse, 3) Happy Lover, 4) Hugo.
 - Naroda 600 zł. dla 4-letni i st. koni. Dyst. 2100 metr.: 1) Hellade, 2) (Pride of Bendkow, 3) Bajadera, 4) Cecora, 5) Floramur, 6) Youngminster, 7) Wojak.
 - Nagroda 700 zł. dla 3-letni. koni. Dystans 2100 metr.: 1) Maskarada, 2) Torreador, 3) Grula, 4) Bijou, 5) Promienisty, 6) Chobot.
 - Nagroda 600 zł. dla 3-letni. koni. Dystans 2100 metr.: 1) Czekan, 2) Trina, 3) Dulcinea, 4) Diavolo, 5) Dryada, 6) Braga, 7) Promienny.
- Początek wyciągów o godz. 4 popoł.

Drukarnia „ROBOTNIK”

WARECKA 7,

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY W ZAKRES

DRUKARSTWA WCHODZĄCE:

AFISZE, ULOTKI, DRUKI BIUROWE,

— KSIĄŻKI I BROSZURY. —

PRZYJMUJE DO DRUKU:

DZIENNIKI, TYGODNIKI, MIESIĘCZNIKI,

WYKONANIE STARANNE — CENY NISKIE

Na zamówienie przedkładamy szczegółowe kosztorysy.

Doktorzy med.

Feliks i Zofia Rostkowsky

chor. skórne, weneryczne, niemoc płciowa, kosmetyki włosów, Chłodna 26, tel. 99-29, przyjm. 9—11 i 1—8. Panie 10—11, 2—5 16—7 w.

MEBLE

używane w wielkim wyborze polecamy tanio, zyczącymi ratami.

SOLNA 18 m. 4.

OGŁOSZENIA DROBN.

A) Zegarków, Budzików przyjmuje reperacje tanio, dobrze zegarmistrz Gutmacher Smocza 21

B) BIALISTÓW sekretarzy maszynistki poleca Państwowemu Urzędowi Pośrednictwa Pracy, Warszawa Ciepła 21, telefon 232-16

Maszyny do szycia bębnowe krawieckie, szewskie, rekawicznice, kuśnierkie, dziurkarki, bieliszane. 100 złotych ręczne, wysyłamy po wpłaceniu 30% zadatku. Cennik bezpłatnie. Warszawa, Nowy Świat 54, Setrl.

Maszyny do szycia znane gwarantowane „Kasprzackiego” hurtowo—detalicznie poleca skład fabryczny „The Kasprzacki Company” w Warszawie, Marszałkowska 153, tel. 101-51. Dogodne spłaty ratami. Prowincja może zamawiać listownie. w Warszawie. Aparat do haftu bezpłatnie. Konkurencyjne maszyny 85 zł. oddział: Częstochowa, Aleja 43 Kielce, Sienkiewicz 3 a, Lublin Szpitalna 17. Foksal 11.

„ORMONDE” Rowery solidnej budowy, estetycznego wykonania, najtwardsze a więc najlepsze poleca Lipiński, Jasna 5. Gotówka. Raty. Cenniki gratis.

Rowery pierwszorzędnych zagranicznych firm po cenach najniższych poleca: „Technomar” Zielna 31. Wysyłamy po wpłaceniu czwartej części zadatku.

Zęby sztuczne, leczenie, plombowanie 5 zł. Usługi bezbolesne 3 zł. Przeróbka starych zębów. Gabinet lek. dent. Grzybowska 36. Niedziela 1—3.

Robotnicy popierajcie swoje pismo codzienne